

Droga do zawodu

Materiał składa się z sekcji: „Zawód, czyli gdzie chciałbyś pracować”, „Dla zainteresowanych”, „Dla zainteresowanych”, „Podsumowanie”, „**Zadanie: projekt edukacyjny**”.

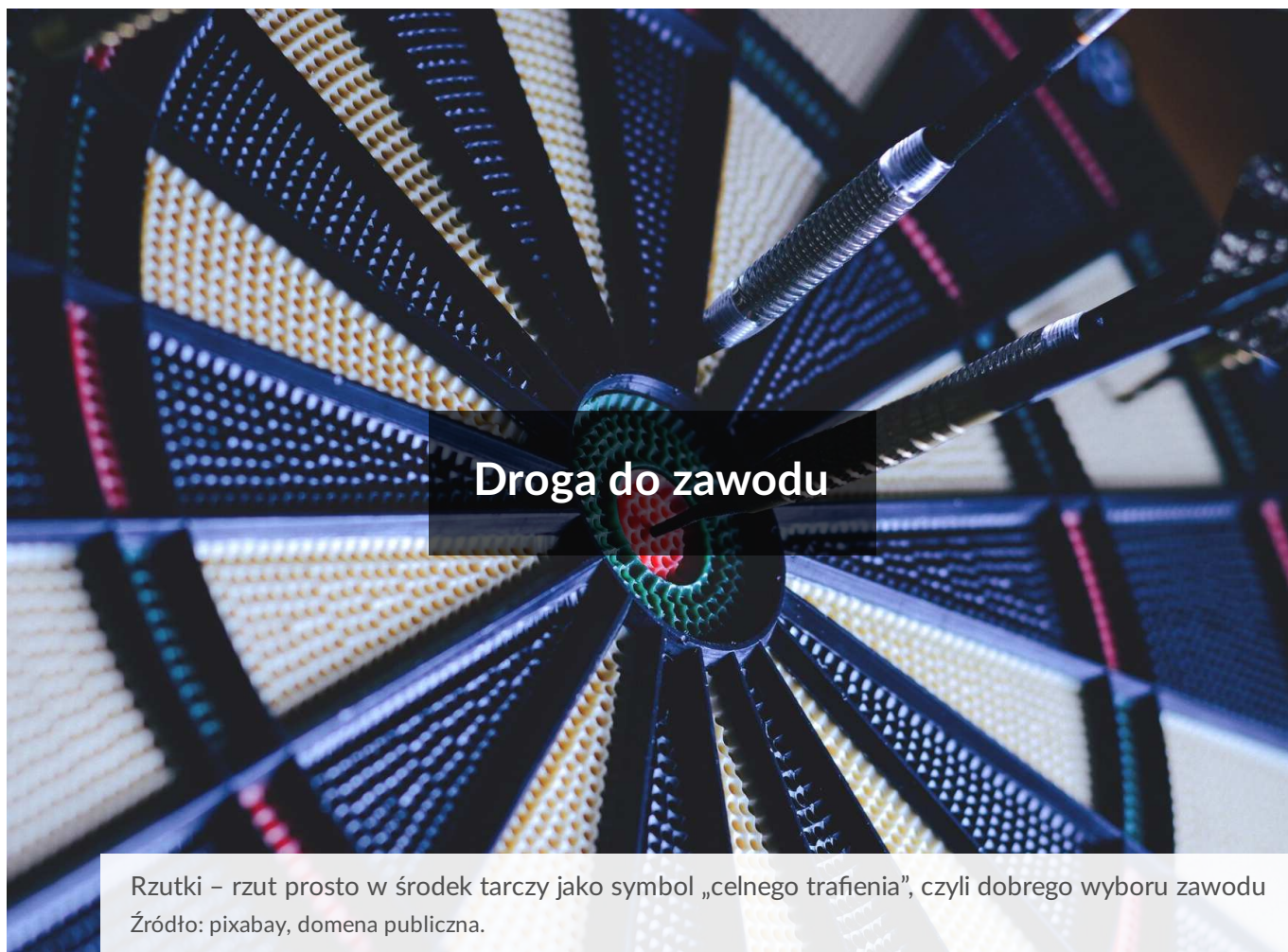
Materiał zawiera:

- 3 ilustracje (fotografie, obrazy, rysunki), 6 ćwiczeń, w tym 2 interaktywne;
- opis CV i listu motywacyjnego wraz z ćwiczeniem do wykonania na ich podstawie;
- zdjęcie, na którym przedstawiono rzutki - symbolikę „celnego trafienia”, czyli dobrego wyboru zawodu;
- odwołanie do wcześniejszej wiedzy ucznia związanej z pracą, rynkiem pracy i wynagrodzeniem oraz cele sformułowane w języku ucznia związane z zawodem i ścieżką edukacyjną;
- definicję zawodu;
- opis zależności między wyborem szkoły a przyszłym zawodem;
- opis w jaki sposób należy planować ścieżkę edukacyjno-zawodową;
- opis planowania kariery zawodowej;
- opis zdolności wraz z ćwiczeniem do wykonania na jego podstawie;
- opis temperamentu;
- opis w jaki sposób wybrać przyszłą szkołę;
- zdjęcie, na którym przedstawiono pomnik Konfucjusza wraz z krótki życiorysem;

- podsumowanie materiału na temat wyboru zawodu wraz z zalecaną literaturą, przydatnymi linkami czterema ćwiczeniami dotyczącymi wyboru zawodu, w tym dwoma interaktywnymi;
- projekt edukacyjny na temat bezrobocia.

Bibliografia:

- Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, *Barometr Zawodów 2021*, s. 18–22, dostępny w internecie: https://barometrzawodow.pl//forecast-card-zip/2021/report_pl/raport_ogolnopolski_2021.pdf [dostęp 2.11.2021], domena publiczna.

Już wkrótce zaczniesz aktywnie poszukiwać pracy. Pracodawcy będą wymagali od ciebie przedstawienia życiorysu zawodowego, czyli CV [czyt.: si wi] (*Curriculum Vitae* [czyt.: kurikulum wite], z łac. – bieg życia, przebieg życia), i listu motywacyjnego. CV powinno zawierać informacje dotyczące twojego wykształcenia i doświadczenia zawodowego.

List motywacyjny to forma autoprezentacji, w której wyjaśnisz, dlaczego:

- poszukujesz pracy w konkretnej firmie i na konkretnym stanowisku;
- nadajesz się do wykonywania tej właśnie pracy (przedstawisz swoje cechy i umiejętności).

Pamiętaj! CV i list motywacyjny muszą być napisane z zachowaniem reguł formalnych. Należy zastosować właściwe zwroty grzecznościowe, wyraźnie oznaczyć adresata, podać swoje dane personalne.

Polecenie 1

Wypisz umiejętności, zdobyte w trakcie dotychczasowej nauki, które mogą stanowić element Twojej autoprezentacji.

Zastanów się i podaj:

- doświadczenia, działania, formy aktywności jakie mógłbyś / mogłabyś wykazać w swoim CV już teraz;
- te pozaszkolne działania i zainteresowania, które mogą być tobie w przyszłości przydatne w poszukiwaniu pracy;
- nazwy pracodawców, dla których mogą być atrakcyjne twoje cechy i prezentowane postawy.

Rzutki – rzut prosto w środek tarczy jako symbol „celnego trafienia”, czyli dobrego wyboru zawodu

Źródło: pixabay, domena publiczna.

Co potrafisz?

- zdefiniować pojęcie pracy i wskazać, jakie znaczenie ma praca dla współczesnego człowieka;
- scharakteryzować zasady rynku pracy;
- opisać, czym jest wynagrodzenie i od czego zależy wysokość wynagrodzeń.

Nauczysz się

- wyjaśniać pojęcie zawodu;
- charakteryzować, co to jest ścieżka edukacyjna;
- wymieniać i stosować (w przyszłości) zasady kreowania kariery zawodowej.

Zawód, czyli gdzie chciałbyś pracować

Często spotykamy się z pytaniem: Kim chcesz zostać w przyszłości? W zależności od wieku osoby odpowiadającej, te „marzenia” o zostaniu piłkarzem, strażakiem, policjantką czy pielęgniarką się zmieniają. A gdyby ktoś teraz zadał ci takie pytanie? Czy zastanawiasz się nad tym, czym zajmować się w przyszłości? Warto poświęcić kilka chwil, aby dokonać właściwego wyboru.

zawód

to zbiór trwale wykonywanych czynności skierowanych na tworzenie dóbr bądź usług i stanowiący podstawowe źródło dochodów; do wykonywania zawodu potrzebne są kwalifikacje zdobyte w wyniku kształcenia lub praktyki

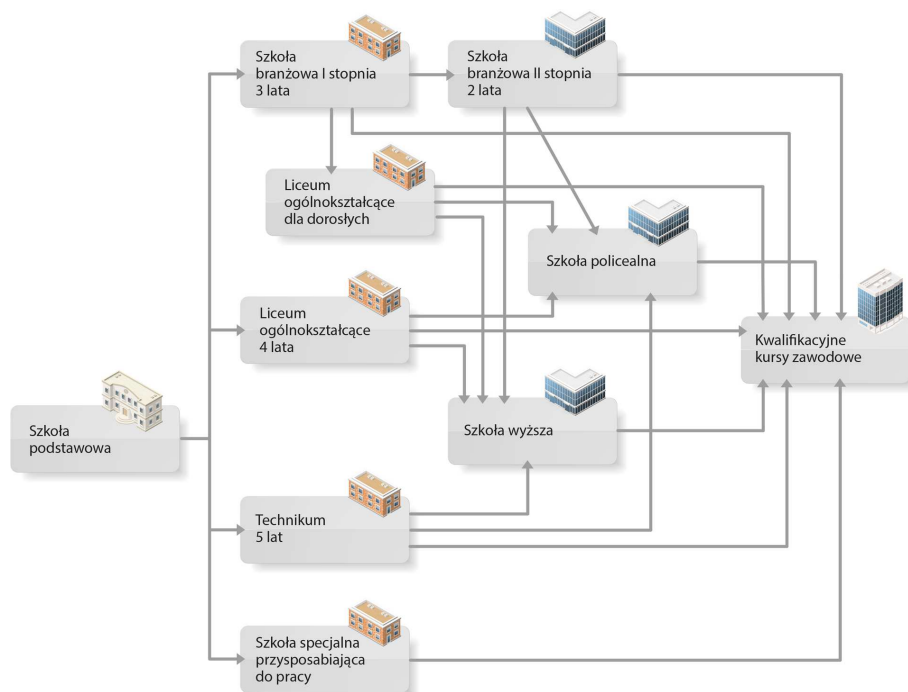
Wybór szkoły a przyszły zawód

Kluczem do podjęcia trafnej decyzji o wyborze szkoły ponadpodstawowej i przyszłego zawodu jest zawsze poznanie samego siebie, tzn. tego, co nas interesuje, jakie mamy zdolności, umiejętności czy cechy charakteru. Taka decyzja nie powinna być podejmowana pochopnie. Wymaga namysłu i zastanowienia. Warto poradzić się nauczycieli, pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego i przyjaciół. **Ostatecznie jednak decyzję podejmiesz ty wraz ze swoimi rodzicami.**

Ważne!

W podejmowaniu decyzji nie możesz kierować się wyborem dokonany przez znajomych! Każdy wybiera według swoich potrzeb i preferencji.

Jako absolwent szkoły podstawowej masz do wyboru: **liceum ogólnokształcące**, **technikum** lub **branżową szkołę I stopnia**.

Ścieżka kształcenia absolwentów szkoły podstawowej od 1 września 2019 r.

Źródło: dostępny w internecie: <https://www.ore.edu.pl/2017/01/sciezka-ksztalcenia-2/> [dostęp 27.10.2021], domena publiczna.

Cytat za: ORE.

Dla zainteresowanych

Planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej

Jedną z najważniejszych decyzji człowieka jest wybór zawodu. Można szukać pomocy u rodziców, znajomych, szkolnego doradcy zawodowego, jak również w różnych instytucjach: poradni psychologiczno-pedagogicznej, ochotniczym hufcu pracy, centrum kształcenia zawodowego lub ustawicznego, zakładzie doskonalenia zawodowego, urzędzie pracy czy ośrodku pomocy społecznej. Wsparcia udzieli ci również organizacja pozarządowa świadcząca usługi z doradztwa zawodowego. Jednak ostateczna decyzja należy do ciebie. Decyzja samodzielna i dobrze przemyślana może zagwarantować satysfakcję z wykonywanej pracy oraz sukces zawodowy. Zawód wybrany nietrafnie prowadzi do zniechęcenia i niezadowolenia, a praca w nim staje się udręką. Wybranie właściwego zawodu warto jest więc poświęcić czasu i wysiłku.

Należy też pamiętać, że sytuacja na rynku pracy może się zmienić i zawód, który wydawał się gwarantować duże szanse na znalezienie pracy, może stać się tzw. **zawodem nadwyżkowym**.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawód deficytowy to taki, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Informacji o takich zawodach można szukać na stronach internetowych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz urzędów pracy – dla poszczególnych regionów.

Zawody deficytowe w podziale na branże (2021 rok):

Branża zawodowa/ Ilość zawodów deficytowych (łącznie 29)	Nazwy zawodów deficytowych
Branża budowlana/9	Betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani.
Branża produkcyjna/6	Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy; krawcy i pracownicy produkcji odzieży, operatorzy obrabiarek skrawających, robotnicy obróbki drewna i stolarze, spawacze, ślusarze.
Branża medyczno-opiekuńcza/5	Fizjoterapeuci i masażyści, lekarze, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, pielęgniarki i położne, ratownicy medyczni.
Branża TSL (transport, spedycja, logistyka)/3	Kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, magazynierzy.
Branża spożywczo-gastronomiczna/2	kucharze, piekarze.
Branża edukacyjna/2	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów zawodowych.
Pozostałe/2	Mechanicy pojazdów samochodowych, samodzielni księgowi.

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, *Barometr Zawodów 2021*, s. 18–22, dostępny w internecie: https://barometrzawodow.pl/forecast-card-zip/2021/report_pl/raport_ogolnopolski_2021.pdf [dostęp 2.11.2021], domena publiczna.

Zawody nadwyżkowe (2021 rok):

Branża zawodowa/ Ilość zawodów deficytowych (łącznie 1)	Nazwy zawodów nadwyżkowych
Bez wskazania branży/1	ekonomiści

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, *Barometr Zawodów 2021*, s. 18–22, dostępny w internecie: https://barometrzwodow.pl//forecast-card-zip/2021/report_pl/raport_ogolnopolski_2021.pdf [dostęp 2.11.2021], domena publiczna.

Dla zainteresowanych

Planowanie własnej kariery zawodowej

Aby dokonać optymalnego wyboru, dobrze jest się zastanowić, czego się tak naprawdę chce. **Planowanie kariery zawodowej** odbywa się za pomocą ustalenia tego, czego oczekuje się od życia i pracy zawodowej. Praca, którą będziesz wykonywał/wykonywała w przyszłości, powinna być zgodna z możliwościami, potrzebami, dążeniami.

Możesz poznać interesujący cię zawód, pytając osoby wykonujące daną pracę, na czym rzeczywiście polegają czynności zawodowe, jakie trzeba mieć kwalifikacje, jakie są przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania tego zawodu. Możesz również poznać dany zawód dzięki pracy wolontaryjnej, wakacyjnej lub przez udział w warsztatach tematycznych. Warto też szukać informacji w prasie i u doradcy zawodowego.

Podstawowym warunkiem dobrego zaplanowania kariery zawodowej jest poznanie samego siebie. Poznanie siebie w aspekcie wyboru zawodu to **analiza własnych zainteresowań, uzdolnień, temperamentu, cech charakteru oraz stanu zdrowia**.

Dokonując wyboru zawodu, należy wziąć pod uwagę swoje **trwałe i najsilniejsze zainteresowania**. Trwałe zainteresowania to takie, które nie ulegają zmianom mimo upływu lat. Co świadczy o zainteresowaniach?

Oto pytania, które pomogą ci w ocenie własnych zainteresowań:

Jak spędzasz wolny czas?
Jaki rodzaj książek lub czasopism najczęściej czytasz?
Jakie programy telewizyjne oglądasz?
Na jakie dodatkowe zajęcia uczęszczasz?
Z jakiej dziedziny poszukujesz informacji (np. wypytujesz o nie fachowców)?
Co naprawdę cię pasjonuje?

Zdolności

Kolejnym krokiem przy wyborze zawodu jest analiza **własnych zdolności**. Zdolności są naturalną i wyuczoną umiejętnością wykonywania lepiej od innych pewnych czynności, zdobywania wiedzy. To zdolności decydują o niejednakowych rezultatach uczenia się i działania, przy jednakowej motywacji i przygotowaniu w porównywalnych warunkach. Poziom zdolności zależy od wielu czynników:

- wrodzonych;
- wychowania (czy rodzina, środowisko wychowawcze sprzyja rozwojowi zdolności), - własnej aktywności (pracowitość, wytrwałość, praca nad sobą).

Do zdolności ogólnych zalicza się, m.in.:
- inteligencję;
- spostrzegawczość;
- wyobraźnię.

Do zdolności specjalnych należą, np.:
- matematyczne;
- językowe;
- literackie;
- interpersonalne;
- plastyczne;
- muzyczne;
- sportowe.

Ważne!

Zastanów się:

Które czynności wykonujesz szybko, dokładnie i poprawnie?

W jakich dziedzinach zdobywasz nagrody i wyróżnienia?

Z jakich przedmiotów w szkole z łatwością, bez dużego nakładu pracy uzyskujesz najlepsze oceny?

Polecenie 2

1. Wypisz zdolności jakie posiadasz.
2. Wymień trzy uzdolnienia, które uważasz za najważniejsze i podaj, w jakich zawodach mogą one być przydatne.

Temperament

Warto także zastanowić się nad własnym **temperamentem**. O ile zainteresowania mogą być zmienne, o tyle cechy temperamentu są dość trwałe.

Temperament - to charakterystyczna dla danej osoby i uwarunkowana biologicznie siła i szybkość reagowania. To nasze wewnętrzne życie emocjonalne, zmienność oraz ekspresja ruchów, gestów, mimiki. Temperament przejawia się nie tylko w emocjach, lecz też w innych procesach psychicznych, np. spostrzeganiu, myśleniu.

Podstawowymi cechami temperamentu są: **siła, ruchliwość i równowaga**.

Temperament może być wskazany przy zawodach wymagających wysiłku fizycznego i psychicznego, np. mechanik, budowlaniec, lekarz.

Przy małej sile temperamentu właściwszy może być zawód umożliwiający indywidualny rytm pracy oraz niewymagający wysiłku fizycznego i psychicznego.

Jeżeli lubisz spokój, ciszę, jesteś cierpliwy i staranny, to zastanów się nad wyborem zawodu, który nie wymaga częstych kontaktów z ludźmi, np. ekonomista, laborant, zegarmistrz.

Jeżeli natomiast jesteś osobą ruchliwą, lubisz zmiany i towarzystwo ludzi, pomyśl o wyborze zawodu na przykład nauczyciela, dziennikarza, policjanta, fryzjera.

Jeżeli charakteryzujesz się dużą równowagą, możesz wybrać zawód wymagający dużej odpowiedzialności i częstych kontaktów z ludźmi, np. lekarz, pielęgniarka, sprzedawca.

Wybieramy przyszłą szkołę

Określiłeś/określiłaś już cel, jaki chcesz osiągnąć, tzn. zdobycie wybranego zawodu. Czas się zastanowić, jak ten cel osiągnąć. A zatem:

- **Zbierz informacje** o szkołach, kursach – potrzebne informacje możesz znaleźć, m.in. w: informatorach, lokalnej prasie, poradni psychologiczno-pedagogicznej, urzędzie pracy, internecie.
- **Ustal istniejące możliwości** – poszukując informacji o szkołach, kursach, odkryjesz różne drogi dojścia do wybranego zawodu. Wybierz te, które wydają ci się interesujące.
- **Dokonaj obiektywnej analizy faktów** – przeanalizuj informacje o interesujących cię szkołach lub kursach (kryteria przyjęć, możliwości zdobycia dodatkowych umiejętności, języki obce, dojazd, koszty).
- **Podejmij decyzję** – wybierz tę szkołę, która wydaje ci się najlepsza.
- **Działaj**: przygotuj się do egzaminów, skompletuj i wypełnij dokumenty, złóż podanie i dokumenty do wybranej szkoły.

Podsumowanie

Decyzja dotycząca wyboru zawodu jest jedną z ważniejszych w życiu człowieka. Jak podjąć ją świadomie i później nie żałować wyboru? Najważniejsze jest, aby wybrać zgodnie z tym, co nas interesuje i w czym się dobrze czujemy, ponieważ w dzisiejszych czasach praca to nie tylko sposób, w jaki zdobywamy środki na utrzymanie, ale też możliwość osobistego rozwoju i samorealizacji.

Celnie zostało to wyrażone przez chińskiego filozofa Konfucjusza: „Wybierz zawód, który kochasz – a już do końca życia nie będziesz musiał pracować”.

Pomnik Konfucjusza

Źródło: pixabay, domena publiczna.

Konfucjusz – chiński filozof, urodził się w 551 r. p.n.e., zmarł w 479 r. p.n.e. Nie pozostawił pism, jego nauczanie zebrano w księdze *Dialogi konfucjańskie*. Głównym tematem rozważań były: codzienne życie ludzi i stabilność społeczeństwa.

Polecenie 3

Wypisz zawody, które są najbliższe twoim zainteresowaniom i zdolnościom.

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, co oznaczają powiedzenia: „budować karierę zawodową” oraz „piąć się po szczeblach kariery zawodowej”. Podaj przykłady.

Ćwiczenie 2

Przyporządkuj wymagania pracodawców do odpowiadającej im kategorii:

W ZAKRESIE WIEDZY

szerokie kompetencje
dodatkowe umożliwiające
rotację na stanowiskach pracy

W ZAKRESIE ZACHOWANIA

umiejętność dostrzegania
problemów w perspektywie
przyszłości organizacji oraz ich
kreatywnego rozwiązywania

W ZAKRESIE OSOBOWOŚCI

umiejętność dostrzegania
problemów „tu i teraz” oraz ich
szybkiego i skutecznego
rozwiązywania

umiejętność pracy w grupie

umiejętności organizatorskie

W ZAKRESIE DYSCYPLINY PRACY

wysokie kompetencje
interpersonalne i brak
konfliktowości

znajomość obsługi komputera
i ewentualnie nowoczesnego
sprzętu biurowego

dyspozycyjność, mobilność,
elastyczność

gotowość do poświęceń na rzecz
firmy i zachowania lojalności

umiejętności w zakresie
mentoringu i coachingu

gotowość do doskonalenia się
zgodnego z potrzebami firmy

odpowiedzialność, rzetelność,
terminowość

szeroka wiedza ogólna

dobre rozumienie instrukcji,
poleceń, procedur

gruntowna wiedza zawodowa

prawo jazdy

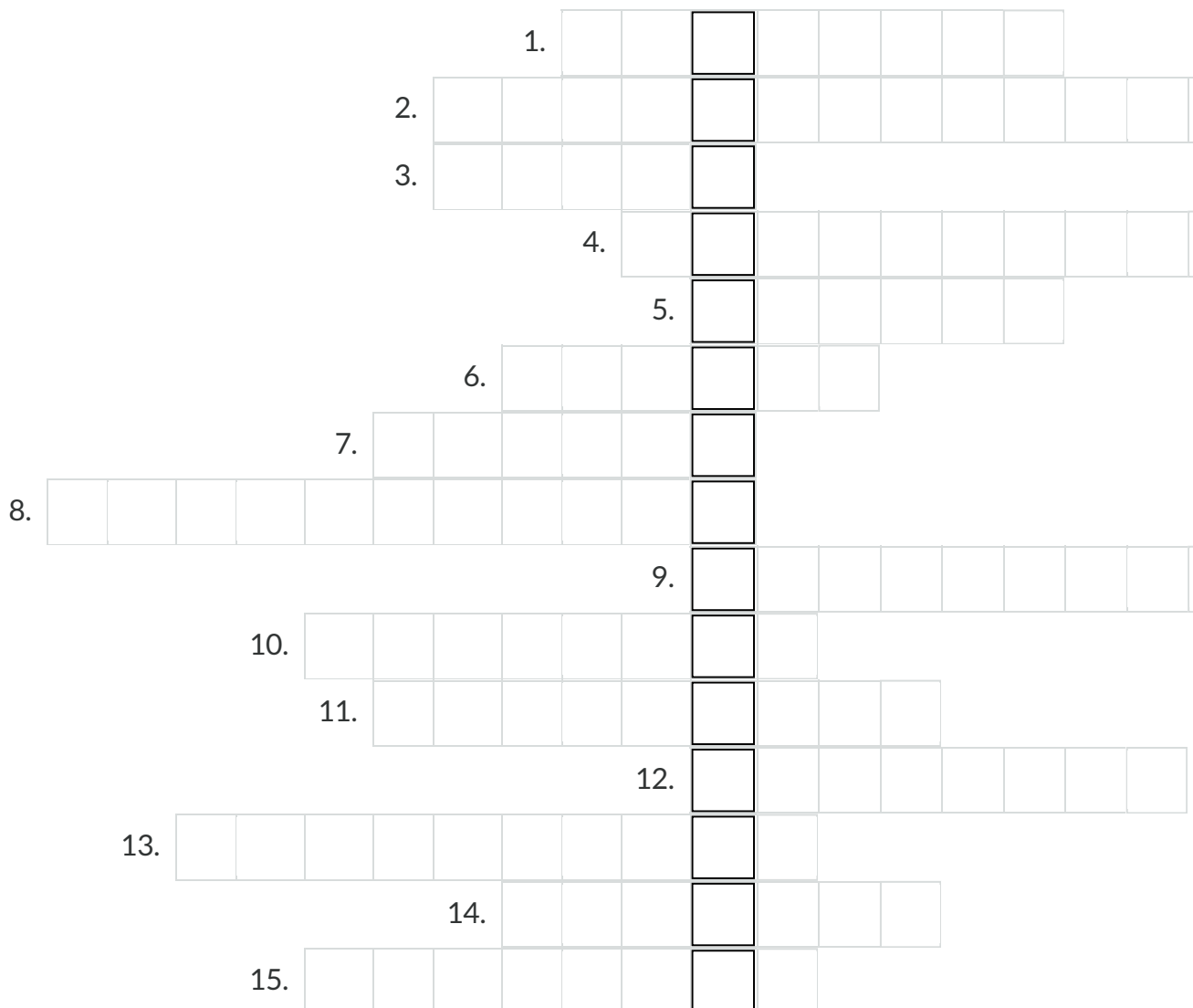
znajomość języków obcych

ĆWICZENIE: Grupuj elementy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Rozwiąż krzyżówkę. Wpisz nazwy zawodów – na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.

1. Planuje i wykonuje prace związane z uprawą drzew i krzewów owocowych oraz roślin jagodowych w celu uzyskania owoców na sprzedaż.
2. Podejmuje działania profilaktyczne dla zapobiegania, leczenia lub zmniejszenia objawów zarówno chorób somatycznych, jak i psychicznych. Stosuje leczenie czynnościowe i fizyczne. Klasyfikuje pacjentów do leczenia fizjoterapeutycznego.
3. Uprawia zawodowo sztukę aktorską, grając role w przedstawieniach teatralnych (teatr dramatyczny, lalek, pantomima), estradowych, w filmie, radiu i telewizji.
4. Wykonuje czynności związane z przygotowaniem, przechowywaniem i dystrybucją produktów leczniczych i wyrobów medycznych; kontroluje poprawność recept lekarskich; prowadzi dokumentację obrotu lekami; udziela informacji o lekach; organizuje pracę w aptece oraz podejmuje działania na rzecz promocji zdrowia i zapobiegania następstwom nieprawidłowego stosowania leków.
5. Pokrywa i naprawia dachy różnymi materiałami dekarскими.

6. pokładowy - prowadzi obsługę nawigacyjną i eksploatacyjną statku; przygotowuje i nadzoruje prace przeładunkowe; organizuje i nadzoruje pracę podległej mu załogi zgodnie z wymogami przepisów międzynarodowych, krajowych, instrukcji armatora i dobrej praktyki morskiej.
7. Prowadzi i rozstrzyga sprawy sądowe, wymierza sprawiedliwość bezstronnie według swego sumienia (przekonania) i zgodnie z przepisami prawa (z reguły z udziałem ławników albo sędziów zawodowych).
8. Zajmuje się przygotowywaniem i prezentowaniem materiałów w środkach masowego przekazu.
9. Opracowuje programy funkcjonalno-przestrzenne i projekty planów budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów budowlanych lub ich części wraz z przyległym terenem; pełni kontrolę nad realizacją projektowanych obiektów w ramach nadzoru autorskiego i budowlanego.
10. Odpowiada za prowadzenie operacji finansowych zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości; zajmuje się księgowaniem dokumentów oraz sprawdzaniem poprawności rachunkowej przygotowywanych deklaracji podatkowych i sprawozdań.
11. Prowadzi badania i opracowuje analizy dotyczące teorii polityki, systemów politycznych, historii polityki i myśli politycznej, stosunków międzynarodowych, instytucji i organizacji politycznych, postaw i zachowań społecznych w odniesieniu do decyzji politycznych i instytucji władzy; na różne sposoby udostępnia uzyskaną wiedzę, która może stanowić podstawę do podejmowania decyzji i działań w sferze polityki wewnętrznej i zagranicznej.
12. Wykonuje dzieła muzyczne, kierując zespołem muzyków instrumentalistów, wokalistów, tancerzy; posługuje się konwencjonalną techniką gestów w celu przekazania koncepcji interpretacyjnej wykonywanej kompozycji.
13. Przygotowuje prognozy pogody; prowadzi badania, opracowuje i doskonali modele teoretyczne i metody pomiarów, odnoszące się do składu, struktury i dynamiki atmosfery, w powiązaniu z oddziaływaniem podłoża, a szczególnie hydrosfery i szeroko rozumianego środowiska naturalnego człowieka.
14. Wykonuje samodzielnie w punktach usługowych lub wzorcowniach modelowych prace polegające na konstruowaniu i szyciu odzieży.
15. Opracowuje oraz przygotowuje rozmaite diety dla ludzi zdrowych i chorych; prowadzi działalność oświatową w zakresie prawidłowego żywienia.

ĆWICZENIE: Krzyżówka

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zadanie: projekt edukacyjny

1. Pracując w grupach, poszukajcie informacji na temat bezrobocia w:
 - waszej miejscowości,
 - waszym województwie,

- Polsce,
 - Europie.
2. Czy w ostatnich miesiącach bezrobocie rosło, czy malało? Co jest przyczyną tego bezrobocia? Zastanówcie się też, jakie zawody warto wykonywać obecnie, a jakie w przyszłości.
3. Zasady realizacji:
- praca grupowa,
 - czas trwania: 4-5 tygodni,
 - forma dowolna.

Polecane linki

Klasyfikacja zawodów i specjalności: https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow//-/klasyfikacja_zawodow

<https://doradztwo.ore.edu.pl/gdzie-znajde-pomoc/>